

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Trondheim, 04.10.2023

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/1465

Saksbehandler:
Gunnar Kjærstad

Utredning - Endring av forskrift om vern av Hattebergsdalen landskapsvernområde

Miljødirektoratet viser til oppdrag fra Klima- og miljødepartementet datert 21.3.2023. Klima- og miljødepartementet ber der Miljødirektoratet iverksette utredning og deretter høring av forslag til endring av forskrift 29. april 2005 om vern av Hattebergsdalen landskapsvernområde, slik at forskriften hjemler nydyrking i begrenset omfang.

På oppdrag fra Miljødirektoratet har Statsforvalteren i Vestland utredet og gjennomført høring av forskriftsendring som åpner for nydyrking i begrenset omfang. Hensikten er å bedre tilstanden for kulturlandskapet gjennom økt beitebruk. Statsforvalteren oversendte sin utredning og vurdering til Miljødirektoratet i brev datert 13.9.2023.

Miljødirektoratet sitt forslag

Miljødirektoratet har gjennomgått Statsforvalter sin vurdering og det faglige grunnlaget i saken. Med bakgrunn i de opplysninger som er fremkommet ved utredning og høring tilrår Miljødirektoratet at forskrift om vern av Hattebergsdalen landskapsvernområde ikke endres.

I oppdragsbrevet fra Klima- og miljødepartementet vises det til at det i landskapsvernområder med kulturlandskap kan være behov for aktiv beitebruk for å opprettholde verneverdier som ligger til grunn for vernevedtaket. Miljødirektoratet er enig i denne vurderingen og det er i Hattebergsdalen landskapsvernområde ønske om økt beitebruk for å opprettholde kulturlandskapet i området, herunder for å ivareta truede semi-naturlige naturtyper.

Utredningen har imidlertid vist at de områder som kan være aktuell for nydyrking i all hovedsak er rødlistede naturtyper i kategori sårbar (VU) som har stor eller svært stor verdi. Dette er områder som i dag er i relativt god hevd. Konsekvens av nydyrking i disse delområdene vil være betydelig til svært alvorlig miljøskade.

Hensikten med nydyrking er å legge til rette for flere beitedyr i landskapsvernområdet. Nydyrking av et avgrenset område kan ikke forventes å føre til en stor økning i antall beitedyr. En eventuelt positiv effekt på arealer under gjengroing som følge av økt antall beitedyr er svært usikker, og vil eventuelt være liten.

Etter Miljødirektoratet sin vurdering vil nydyrking på arealer med truet natur føre til en samlet negativ miljøkonsekvens for Hattebergsdalen landskapsvernområde og medføre tap av truet natur i verneområdet. Miljødirektoratet tilrår av den grunn ikke å åpne for nydyrking i Hattebergsdalen landskapsvernområde.

Spesielle tema som er tatt opp under høringene

I høringen er det mottatt 13 innspill på forslaget om forskriftsendring.

Konsekvenser av nydyrking på naturmangfold.

De fleste innspillene omtaler hvilken effekt nydyrking vil ha på verneformålet og bevaring av kulturlandskapet i Hattebergsdalen landskapsvernområde. Innspillene omtaler både det behov som er for økt beitebruk i landskapsvernområdet, men også de negative konsekvenser en nydyrking vil ha på truede naturtyper og på landskapet.

Kulturminner

Vestland fylkeskommune viser til at de i forbindelse med tidligere dyrkningssøknad har tilrådd en reduksjon fra 47 dekar til 20 dekar nærmest elva, slik at ikke kulturlandskap i vest med kullgroper ble berørt. Fylkeskommunen ser det ikke som positivt at ytterligere utmarksarealer videre oppover Hattebergsdalen blir oppdyrket, verken på øst- eller vestsiden av elva. De påpeker at det er potensial for funn av automatisk fredete kulturminner i området.

Friluftsliv

Flere parter trekker frem hensynet til friluftsliv og ber om at dette blir vektlagt.

Vurdering av andre virkemidler

Det er i høringen kommet innspill om bruk av andre virkemidler som kan imøtekomme landbruket, uten at det påvirker verneformålet negativt. Dette omfatter forslag om grenseendring, tilskuddsordninger og forskriftsendringer.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Terje Qvam
seksjonsleder

Kopi til:

STATSFORVALTAREN I VESTLAND	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Folgefonna nasjonalparkstyre	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Kvinnherad kommune	Rådhuset	5470	Rosendal
Naturvernforbundet	Mariboesh gate 8	0183	OSLO
Sabima	Mariboesh gate 8	0183	OSLO
Vestland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	BERGEN
WWF Norge	Postboks 6784 St. Olavs Plass	0130	OSLO
Språkrådet	Postboks 1573 Vika	0118	OSLO
Statens kartverk	Postboks 600 Sentrum	3507	HØNEFOSS

Vedlegg

- 1 Miljødirektoratet sin tilråding - Hattebergsdalen LVO
- 2 Høringsinnspill Hattebergsdalen LVO
- 3 Rapport MU2023
- 4 Statsforvalteren i Vestland - Utggreining og vurdering Hattebergsdalen LVO